

Torsdag, den 15. mars, 1945.

ARVEN: Norge - dette merkelige skiftende rike, "snart gammelt skogtroll, snart pur ung pike", som Gunnar Reiss-Andersen uttrykker det. For en tilfeldig forbipasserende fanges det inn som et spill av farger, av villskap - av forbetret urkraft - alt etter som enhver oppfatter det. Noen ser fosser og fjell, molter og myrull, vidder og ville heien. En styrtsjø av stemninger skildret tyssener av ganger å ord og toner, farger og fotografier. Andre ser beiter og bøllinger, metaller og muligheter, slumrende krefter og framtidskrav. Det er en slik fylde og rikdom at alle kan se hver sitt. Men for oss, som bor her, som har levat oss i ett med jorden og folket, fortoner det seg annarledes. Krigen og kampen for vårt liv har gitt de stemningsfylte ord og farger grøllere og sannere glø. For oss er det blitt til hard virkelighet det som før rørte et mottakelig hjerte i et øyeblikks bluss. For oss er ikke lenger bygda en idyllisk samling av små torvtekte stuer rundt en hvitmalet kirke med fjellene omkring. Nå er den fradelige lille grenden forandret til et sterkt fort. Steingardene er befestete grenser, røysene i nybrottsteigen uinntakelige festninger, - strenggjerdene som strekker seg fram gjennom skog og mark er blitt til de forreste frontlinjer. Her er vår slagmark. Her fører vi kampen videre. Den begynte da den første bonden satte hakke og grev i jorden. Siden har den fortsatt. Folket har slitt her i mange lange hundreår. Hver torv er odlet, vunnet i strid med villmark og naturkrefter. Innimellom fjellene ligger en enslig gard med lave torvtekte stustak. Den kom ikke lenger, ble liggende der i ensomheten; men den er en utpost. Den fører sin kamp. - - Slik er det vi ser det. Det som bærer det hele, gir visshet for framtidshåpet, er folket som bor der. Den uendelige tålmodigheten i den seige striden for livet, troen og tryggheten, offerviljen, - det er garantien.

Trygg stend han på eiga torve.

Heime er kvar mann herre,

sier et gammelt ord. Trygg i slagskyggen fra farlige fjell som henger som truende jetter over hodet hans? Trygg på at alt er så laga? Det er mer enn det. Over skjebnens blinne makter står han som styrer alt. På Ham tviler han ikke. Folket lever å forventning og visshet om våren. Men vissheten er fylt av vemod. Den mørke harde kampen lever i tatteren. Moltonen lyder gjennom vårbuset idag. Den tonen er ikke ny vårt land. Den ble skapt i livsstråden der vest mellom havet og skredfjellene, i krig og ufred med vold og blodspille, i vintert uten sommer imellom, - i pest og hungersnød. Men troen tynte den ikke, ikke håpet heller.

Vi føler oss utpinte etter fem års kamp på liv og død, en styrkeprøve blodige og hardere enn noen ishavstorm som feiet over værharde utbygder. Denne gangen har kuldegulsen gjennomisnet hele vårt land fra ytterste havskjær til luneste innlandsbygden. Men kulden har ikke lammet livsnerven i oss. Det er ikke lenger ordene fra nasjonalromantikkenes tidsalder som klinger i oss, sødmefylte rytmiske verselinjer, vikingeåndens gjenfødelse. Det er ikke denne villmannens kampglade erobringlyst som fyller oss, - det er bildet av bonden som ryddet ny grunn der skredet hadde tatt stuen hans, - det er bildet av den stille dype kjærligheten til heimjorden som gjenspeiles i folket vårt idag. Det er den som driver så mange der oppe i nord til å trosse kulde og sult i jordgammer for å bygge opp det som ble revet ned. Det er den som har drevet tusener i fengsel, som har gitt de mange tause menn kraft til å gå rolig fram, foran eksekusjonspjelsetongen. For de visste det krevdes noe av dem skulle de kjempe for den frie jord og det frie ord.

DØDSRUNEN: I dødsannonsen over hirdfolk og frontkjempere kan en se det kristne kors erstattet med et runemerke som i noen runerekker svarte til bokstaven M og i andre hadde en annen betydning. Det samme merke utført i stort format blirt tegnet opp på tavler under hirdens minnefester for falne, hvor en kan tale om den rene dødningskultus. I referatet fra høytideligheten foran riksplassen i Oslo den 16/10 - 43 heter det: "Her var reist en imponerende minnepynt med dødsrunen... På hver side flammet ilden i offerskålens på høge obelisker". Og i referatet fra Solvervsfesten i Skien nå like før siste july, hvor minister Riisnes talte står det: "Lokalet var vakkert prydet med E+S-symboler og et vakkert juletre. Foran granen var en soldatgrav markert med dødsrunen. En rekke representanter for de norske og tyske myndigheter var til stede."

Den nasjonalsosialistiske bruk av "dødsrunen", nemlig når den forekommer i dødsannonser, er tydeligvis en bevisst emansipasjon fra kristendommens symbolikk og kristendommens innhold. Man vil forespeile at man griper tilbake til eldre mansk dødsymbolikk. Det er imidlertid bluff. Hverken denne rune eller noen som helst annen rune er i arkeologien kjent som "dødsrunen".

NYHETER:

VESTFRONTEN: Styrker fra 3. am. arme har god framgang på Saarfronten i deres nye offensiv. General Pattons arme har tatt 13 byer og rykket fram 4 km. på en 18 km. bred front, krysset elva Ruber og tatt en by 15 km. øst for Saarburg. Tyskerne har her blitt tvunget til å forsvare en 150 km. bred front med svake desorganiserte tropper. Pattons styrker har også trent seg inn i den lille tyske lommen som gjenstod på Moselle-avsnittet. I Remagen har de am. styrker stått fram 1 km. og nærmer seg sterkt bilvegen Köln - Frankfurt s.M. trass i øket tysk motstand. Bruhodet strekker seg nå 10 km. østover fra Rhin. 89 tyske fly forsøkte igår å rette et angrep mot de pontongbruene som am. har bygget over Rhinen. Angrepet mislyktes fullstendig. 18 av flyene ble skutt ned.

ØSTFRONTEN: Russerne trekker nettene tettere sammen rundt Danzig og Stettin. Ved Danzig retter tyskerne stadig motangrep likeså mislykkete som de er blodige og kostbare. Bare ved ett av dem igår hadde de 3000 i falke og 1000 i fanger. Dessuten ble 53 tanks satt ut av spillet. Det Røde flyvåpen holder uavbrutt øye med all virksomhet på havnen i Østersjøbyene. Igår senket de et transportskip på 12000 tonn og et mindre petroljeskip. Ved midtre Oder samlet general Zukow sine styrker til det avgjørende slag mot Berlin, som nå ligger lettere tilgjengelig etter Küstrins fall. Ved erobringen av denne by ble garnisonssjefen tatt til fange sammen med 3000 andre. - I Ungarn foregår harde kamper. Tyskerne gjør kraftige motangrep, men alle angrep blir holdt i sjakk av russerne.

LUFTKRIGEN: 1200 tunge am. bombefly eskortert av 600 jagere rettet igår et kraftig angrep mot industrisentra og sambandslinjer i Vest-Tyskland og dessuten en stasjon for E-båter i Holland. Moscitos var over Sieburg øst for Köln. Store branner kunne sees etter angrepet over byen. Igår var flere hundre fly over jernbanenettet i Ruhr. Der ble oppnådd store brudd på 86 steder. Enkelte steder møtte de sterk tysk jagermotstand. Det er av den største militære betydning å lamme transporten i Ruhr, som i den nærmeste framtid vil bli krigsskueplassen for veldige slag. Berlin ble bombet for 22. natt på rad. Regensburg var også målet for en stor styrke britiske bombefly. Italistasjonerte bombefly brettet et kraftig angrep mot Treviso nord for Venezia. - Am. kjempebombefly fra 3 forskjellige baser slapp over 2000 tonn brannbomber over Osaka, Japans neststørste by. Japan blir nå daglig bombet etter europeisk mønster. En talsmann for den japanske regjering uttalte at brannvernet i Tokio hadde stor mangel på mannskap, så brannene etter de kraftige luftangrepene var vanskelig å vinne bukt med.

FJERNE ØSTEN: Den franske motstandsbevegelse i Indo-Kina har ført til at Hanoi og Hapon er kommet i de alliertes hender. Indiske tropper har besatt Mai-mio 40 km. fra Mandalai som nå er isolert. Fra Tokio er det blitt meldt at de fem største aviser i byen nå blir utgitt fra samme kontor på grunn av de store skader som byen har vært utsatt for etter de am. flyangrepene.

DIVERSE: Rutetrafikken langs norskekysten truer med å bryte sammen. Stavangerskes gamle "Gann" som i flere år har vært opplagt er nå satt inn i farten som eneste forbindelse mellom Bergen og Stavanger ad direkte veg. Mellom Bergen og Oslo er det ingen skipsforbinnelse. Båtene går bare fra Oslo til Kristiansand. De fleste av Stavangerskes båter er lagt opp på grunn av akutt kullmangel. - Tyskerne derimot benytter de norske fiskefartøyer til å sende utbyttet av sine rike plyndringer til Tyske byer lenger syd hvor det straks faller i hendene på rette vedkommende, mens de venter på skipsleilighet til å sende det videre til Tyskland. Men det er ikke alltid like lett for dem å få denne anledning. Som eksempel kan nevnes at i Bergen beslagla de 200 tonner torskfilet som skulle sendes videre til Tyskland til bombeherjete byer. Men ingen båt kunne avsees til transporten, så resultatet er at fisken nå står og råtner til glede for rottene i Sandviksbødene.

G U D B E V A R E K O N G E N O G F E D R E L A N D E T !